

C-17 GLOBEMASTER PROJECT

EVEN THUIS MET DE GLOBEMASTER

De luchtmachtdagen 2011 van de Koninklijke Luchtmacht brachten een primeur naar Leeuwarden, een vliegtuig voortgekomen uit een mooi samenwerkingsproject waarbij de mensen hierachter bijzonder professioneel en openlijk trots zijn. Hun missie bracht een C-17 Globemaster van het Strategic Airlift Capability (SAC) naar Nederland, voor het eerst met een voltallig Nederlandse bemanning.

WAT IS EIGENLIJK HET SAC?

Het SAC is een organisatie die werd opgericht in 2006 om een behoefte binnen NAVO landen aan grote transportcapaciteit door de lucht gezamenlijk aan te pakken en kosteneffectief te dragen. Tot dan toe was men aangewezen op Antonov An-124-100 charter transportkisten, gecontracteerd door een multinationalaal consortium van 18 landen in een Strategic Airlift Interim Solution (SALIS) contract waarbij onder andere veel vluchten naar Afghanistan werden uitgevoerd. Hier hing wel een prijskaartje aan en dus werd besloten dat het anders moest kunnen. Tien NATO-landen en twee Partnership for Peace (PfP) landen sloten in 2008 een memorandum. De SAC kreeg een wing met drie Globemasters gedoopt Heavy Airlift Wing (HAW) en zou opereren met gemixt personeel van alle nationaliteiten. Gekozen werd voor de centraal in Europa gelegen thuisbasis Papa in Hongarije. De eerste C-17 werd op 27 juli 2009 operationeel. Nederland levert momenteel vier vliegers maar ook loadmasters, Flying Crew Chiefs, Flight Dispatchers, Intel en logistiek hebben een Nederlands aandeel. Plaatsvervangende wing commander Kolonel Frank Rombouts van de Koninklijke Luchtmacht gaat in de toekomst als commandant van de eenheid fungeren.

Tactisch vliegtuig

Zonder eigenaar te worden koopt elk land uren in en mag personeel leveren die gelijke tred houden met het aantal uren. Voor een periode van 30 jaar wordt ook het onderhoud gezamenlijk gedragen. Flight dispatcher 1e luitenant Anton de Bie is verantwoordelijk voor planning en voortgang van vluchten. Hij licht toe dat het enthousiasme bij de crew zo groot is omdat de C-17 een 'total mission solution' is.

Was een vliegtuig met een grootte van een 'wide body'voorheen alleen strategisch te exploiteren, met de C-17 wordt een andere dimensie aangeboord. Het vliegtuig is inzetbaar op tactisch niveau en kan goederen passagiers of complete tanks of artillerie dichtbij operatiegebieden afleveren, desnoods op zogenaamde 'dirt strips' (onverhard terrein). Daarbij is het toestel te vliegen als een F-16 dankzij fly-by-wire techniek. Met de ladingcapaciteit van een Starlifter en landingseigenschappen van een Hercules noemen ze hem ook gekscherend een 'Herc-on-steroids'. Een bijzonder effectief straalomkeerdersysteem in de motoren maakt de remweg voor deze kolos onvoorstelbaar kort.

Multi-inzetbaar

De C-17's waren al regelmatig 'down-range' (Afghanistan) waarbij dan wel wat kogelwerende kevlar platen werden toegepast. De C-17 verzorgt haar verdediging met flares tegen raketten waardoor de C-17 ook als enige transportkist van dit formaat geautoriseerd is onder deze condities te vliegen. De 'core' activiteiten betreffen vaak een humanitair karakter zoals inzet bij de aardbevingsramp Haiti, repatriëring Poolse slachtoffers na de vliegtuigcrash

in Rusland en ondersteuning operaties Libië. Rol-overschakeling is een steeds terugkerend ritueel, aldus Anton. Er is een complete passagiers inrichting voor 102 passagiers, opgevoerbare tot 174. De vloer is geschikt om zowel pallets als voertuigen aan boord te nemen. De 'turn around' tijd is gemiddeld 3,15 uur, louter op passagiersvervoer kan dit zelfs binnen een uur. Er zijn standaard mogelijkheden om negen liggende patiënten mee te nemen waarbij medevac personeel de C-17 roemt om het geluidsarme karakter zodat goed contact met de slachtoffers mogelijk is. Zuurstof en spanning voor medische apparatuur is aanwezig. Het vliegtuig is gebruikersvriendelijk en loopt niet snel uit 'weight & balance'. De vele verschillende mogelijkheden van inzet maken het voor een flight dispatcher zo uitdagend. Zo was er voor Haiti gelijk bij de start van het squadron heel snel een goede missie gepland en dat geeft veel voldoening !

Gezagvoerder Berlijn

Anton vindt dat de C-17 een schitterend vliegtuig is, een mening die gezagvoerder en eerste piloot Christian Berlijn zeker onderschrijft, hij vertelt enthousiast over zijn aandeel. Het was historisch binnenkomen in Nederland op vliegbasis Leeuwarden met een HAW Globemaster met compleet Nederlandse bemanning welke bestond uit onder andere twee vliegers, twee loadmasters en twee flying crew chiefs van Nederlandse origine. Het werd ervaren als een thuiswedstrijd en het was voor de jongens een echte kick. Memorabel en van dezelfde orde als zijn eerste transatlantische C-17 vlucht. Werkschema van een van de recentste missies:

Samen met twee Poolse co-piloten vanuit Papa naar Roemenië waar plotseling een Chinook helikopter achterin geladen werd die naar Fort Campbell in de V.S. werd gevlogen in 13 uur tijd waarbij air-to-air refuelling werd toegepast en dan de volgende morgen terug met spullen voor de oefening in Roemenië. Het vliegen met een internationale crew wordt als krenten in de pap ervaren. naast kleine cultuurverschillen toch ook hier 'one team, one mission'. In de cockpit met veel digitale techniek zien we een Head Up Display en een besturingsstelsel met sticks, instrumentarium wat voorheen een privilege voor jachtvliegtuigen was. Foutmeldingen in de mission computer worden in een andere computer opgezocht. Deze zogenaamde Digital Technical Order System (DTOS) is een soort digitale syllabus en zorgt dat je schone handen houdt bij technical assistance. De C-17, een goede aanschaf aldus de insiders en een feest om mee te werken! We zullen hem nog vaker tegenkomen.

Kees Otten, Wim Das & Koos Heemskerk

Met speciale dank aan Anton de Bie (initiatiefnemer artikel) Christiaan Berlijn (Captain), de gehele crew en Andre Bongers, woordvoerder Koninklijke Luchtmacht.

Participerende landen in SAC:

NATO:

Bulgarije - Polen - Estland - Noorwegen - Hongarije - Litouwen - Slovenië - Roemenië - Verenigde Staten

PfP landen:

Finland - Zweden